

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Haber-Yorum

Özbekistan'da Camileri Yıkma Çabaları Yeniden Başladı!

Haber:

26 Haziran'da "ozodlik.org" sitesinde şu başlık altında bir haber yayınlandı: "Başbakan Aripov, kayıt dışı camilerin yıkılmasını veya bir iş adamına devredilmesini emretti." Haberde şöyle geçti: Başbakan Abdulla Aripov başkanlığındaki hükümet toplantısında, bölge sakinleri tarafından inşa edilen ancak Adalet Bakanlığı'na kayıtlı olmayan 400'den fazla caminin "yıkılması" ve bir kısmının üretim tesisine dönüştürülmesi emri çıkarıldı. Bu toplantıya İçişleri ve Dışişleri Bakanlıklarının başkanlarının da katıldığı söyleniyor.

Yorum:

Turan ya da Türkistan adı verilen bu topraklar, bir asır önce Çarlık Rusya İmparatorluğu tarafından işgal edilmiş ve buradaki cami ve okulların neredeyse tamamı yıkılmıştı. Geri kalanları ise iş yeri, ahır ve benzeri yerlere dönüştürülmüş ve insanlarla sürekli olarak hayrı paylaşan din alimleri ve zenginler idam edilmiş ya da Uzakdoğu'ya sürülmüştü...

İnsanlar ateizm sistemi altında yaşayıp bu temelde yetiştirilmelerine rağmen ülkenin "bağımsızlığını" kazanmasının ve laik sistemin engellerinin ortadan kalkmasının ardından hızla İslam'ı öğrenmişler ve eski kapalı camileri restore edip açmışlar ve buralarda namaz kılmaya başlamışlardır. Ülkenin farklı şehir ve köylerinde cami bulunmayan yerlerde bir araya gelerek, مَنْ بَنَى لِلَّهِ مَسْجِدًا، بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ "Kim Allah'ın rızasını talep ederek bir mescit inşa ederse, Allah ona cennette bir ev inşa eder" ümidiyle kendi aralarında para toplayarak cami inşa etmeye başlamışlardır. Bazı insanlar cami inşası için bağışta bulunmuşlar, bazıları da terk edilmiş araziye cami yaptırıp namaz kılmaya başlamışlardır.

Camilerin kayıtlı olmasıyla ilgili hususa gelince; komünist eğilimli yöneticiler mümkün olduğu kadar belgelerde kusur bulmak yoluyla cami yapımını engellemeye çalışıyorlar ki bu birçok kez kanıtlanmıştır.

Belgeleri hazır olmayan ve kayıtlı olmayan camilerin kapatılması kararına gelince; bu durum, Rusya Devlet Başkanı Putin'in ülkeye gelişinin ardından daha da kötüleşmiştir. Nitekim camileri kapatıp başka işyerlerine dönüştürmekle sınırlı kalmamışlar, bilakis aynı şekilde yaz tatili aylarında çocuklarına Kur'an-ı Kerim ve dini konular öğretenlere de para cezası kesmektedirler. Genel olarak dini öğretme ihtimali olanlar kişiler de zulme maruz kalmıştır.

Bu da insanların, hükümetin öncelikle Kur'an ve din eğitimi almak için gerekli şartları hazırlamadan bu şekilde davranmasından dolayı üzülmelerine neden olmuştur.

Ancak sorumluluk ve para cezaları, bir çocuğun dini eğitim sürecine kanuna aykırı olarak ebeveynleri veya onların temsilcileri tarafından katılımı nedeniyle belirlenmektedir.

Ayrıca Başbakan, konunun hassasiyetinden ve insanların üzülmeye olası olduğundan kaçınmak için insanlar arasında bilinçlendirme faaliyetlerinin yürütülmesi yönünde özel bir emir yayınladı.

Bu tür bir deneyim, Özbekistan'da yeni değildir. Zira kayıt dışı camilerin fabrikatörlere, iş adamlarına ve benzerlerine verilmesi yönünde de bir emir vardır. Böylece camiler, insanların dükkânları ve meskenleri haline gelmektedir. Hatta çoğu iş adamlarına verilen bu camiler, sevap ümidiyle insanların paralarıyla inşa edilmiştir...

Ancak Özbekistan'ın büyük şehirlerinde Müslümanlar, yer darlığı nedeniyle cuma ve bayram namazlarını caddelerde kılıyorlar.

Özbekistan Müslümanlar Dini İdaresine göre Ocak 2023 itibarıyla 34 milyon nüfuslu ülkede 2.118 cami faaliyet göstermektedir.

Bu durumu Kazakistan'daki cami sayısı ile karşılaştıracak olursak Kasım 2022 itibarıyla 13,3 milyon Müslümanın yaşadığı Kazakistan'da bu sayı 2788 camiye ulaşmıştır.

Mirziyoyev'in iktidara gelmesinin ardından ülkede ilk etapta namaz ve diğer ritüellere izin veriliyordu ancak son dönemde bu işlerin kapsamının daralmaya başladığı gözlemlenmektedir. Bunun sonucunda Özbekistan'da bazı camilerde hoparlörler yoluyla okunan ezan sesinin kısıldığına ve dindar kimselere ait olan ve sarhoş edici içkilerin satılmadığı dükkan veya lokantaların kapatılacağına dair haberler yaygınlaşmıştır.

يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

“Allah'ın nurunu ağızlarıyla (üfleyip) söndürmek istiyorlar. Halbuki kâfirler hoşlanmasalar da Allah nurunu tamamlamaktan asla vazgeçmez.” [Tevbe 32]

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Murat Özbeki (Ebu Musab)